

Veelgeliefden,

Geeft aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt. Na deze woorden van Jezus hebben we bijna de neiging om op te staan en Jezus een staande ovatie te geven. Wat een antwoord! Sint Markus voegde er aan toe: *Ze stonden verwonderd over Hem.* (Mk. 12,17) En Lukas schreef: *Verbaasd over zijn antwoord deden zij er het zwijgen toe.* (Lk. 20,26) Met stomheid geslagen. Als we echter uitgekapt zijn, moeten we ons toch ook afvragen wat deze woorden van Jezus ons te zeggen hebben. Zou het betekenen dat we netjes het bedrag van de blauwe brief aan de staat moeten betalen en de bijdrage in de kerk niet overslaan? Of heeft Jezus met zijn woorden een diepere bedoeling die de geldkwestie overstijgt?

De Farizeeën waren erop gebrand om Jezus klem te zetten. Hij heeft hen immers op hun nummer gezet met de parabels die we de vorige zondagen hebben gehoord: over de misdadige wijnbouwers en de onwaardige bruiloftsgasten. Ze begrepen heel goed dat die parabels op hen van toepassing zijn, maar konden zich niet verdedigen. En daarom gingen ze in de aanval. En ze namen de Herodianen met zich mee, hoewel ze daarmee in conflict leefden. Herodianen waren bijna vijanden van Farizeeën en beide partijen hadden op het punt van de belasting een tegengestelde mening. Waar de Farizeeën zich verzetten tegen het betalen van belasting aan de heidense en onreine bezetter, waren de Herodianen juist keizersgezind. Zo moest Jezus kiezen tussen beide opvattingen en zou Hij altijd in conflict komen met één van beide groepen. Zou Hij voor de belasting zijn, dan konden de Farizeeën Hem hierop aanvallen, zou Hij tegen betalen zijn dan zou Hij het met de Herodianen aan de stok krijgen. We zien hoe de elkaar vijandige partijen gemeenschappelijk optrokken tegen Jezus die immers voor elk van beide ‘gevaarlijk’ was.

En ze zeiden: *Meester, wij weten dat Gij oprecht zijt en de weg van God in oprechtheid leert.* Zozo, een compliment. Maar waarom probeerden ze Hem dan *in zijn eigen woorden te vangen*? We kunnen begrijpen dat Jezus elders tegen hen zei: Wee u, huichelaars.

Moeten we nu betalen: ja of nee? Jezus lijkt op het eerste gezicht “ja” en “nee” te zeggen. Enerzijds, anderzijds. Jezus verhief de vraag op een hoger plan. Boven de materiële geldkwestie uit sprak Hij over de geestelijke houding tegenover de staat en tegenover God. Hij leerde een verzoening tussen hemel en aarde: we zijn niet van de wereld, maar staan wel in de wereld. (Jo 17,16-18) De Farizeeën probeerden alles te vergeestelijken door ontelbare wetjes en regeltjes, zodat alles op God geordend werd. Maar zij beperkten zich teveel tot het handelen en de bijbehorende uiterlijke regeltjes die ten koste gingen van het innerlijke en eigenlijke geestelijke leven. Sint Petrus sprak hierover op de eerste kerkvergadering: *Waarom wilt gij God tarten door de leerlingen een juk op de hals te leggen, dat noch onze voorvaderen noch wij in staat geweest zijn te dragen.* (Hand 15,10) De Farizeeën overdreven in hun vroomheid door de menselijkheid over het hoofd te zien en zo de eigenstandigheid

van de materiële wereld.

De Herodianen gingen geheel op in de wereld en het aardse. Ook zij stonden gericht op de materiële wereld, zij het op een positieve manier. Maar ook zij bekommerden zich niet om het innerlijk. In zekere zin lijken beide partijen op elkaar omdat ze zich allebei druk maakten om uiterlijke wereldse zaken, zoals geldkwesties: wel of niet betalen.

Jezus antwoordde dat God en keizer elk een eigen plaats hebben. Natuurlijk is het een grote probleem, toen en ook nu, dat de keizer meer wil hebben dan hem toekomt en vaak op een manier waardoor God niet krijgt wat Hem toekomt.

Wat komt God toe? Onszelf, totaal, alles! Sint Paulus schreef hierover: *Alles is het uwe, of het nu ... wereld, leven of dood, heden of toekomst is, alles is van u, maar gij zijt van Christus en Christus is van God.* (1Kor 3,21-23) Hij is de Schepper van hemel en aarde en alles komt Hem toe. Binnen zijn schepping is er plaats voor de keizer. De Farizeeën speelden een spelletje van of-of, maar Jezus antwoordde en-en. Geef eerst jezelf aan God en dan zal de keizer niets tekort komen. Het gaat niet om God of de wereld, maar om God en de wereld, elk op zijn eigen plaats. God in de wereld.

Ook voor onze tijd is dit van belang. Ook nu proberen verschillende groeperingen Kerk en wereld tegen elkaar uit te spelen om Christus te kunnen tackelen. Dat gebeurt buiten de Kerk, maar in zekere zin ook binnen de Kerk. Ook daar hebben we het moeilijk om enerzijds God en de wereld niet door elkaar te laten lopen. En anderzijds God en wereld niet totaal te scheiden. In de theologie spreken we dan over het samen-gaan van natuur en genade. In ons dagelijks leven betekent dit dat we God vinden in de wereld van alle dag. Enerzijds zijn er Herodianen die God overal buiten plaatsen, bij wie hun geloof in God geen enkele invloed heeft op hun handelwijze. Maar aan de andere kant zijn er Farizeeën die alles vergeestelijken zodat er geen plaats meer is voor de menselijkheid. God is mens geworden, werkelijk mens. De oudste ketterij is die van het docetisme die beweerde dat Christus maar in schijn een menselijk lichaam heeft aangenomen. Hij is echt onze wereld binnengegaan en heeft daarmee de menselijkheid verheven zodat zij opgenomen kan worden in het goddelijke. Die menselijkheid blijft daarom een rol spelen in ons leven met God, in de genade en vooral ook in de beleving van de sacramenten. Zo blijft ook het sacrament van de Eucharistie zijn menselijke vorm behouden: het is het kruisoffer in de gestalte van een maaltijd. Het zijn geen magische middelen om ons te beschermen tegen elke besmetting. In de oud-testamentische wijsheid luidt het: Vertrouw op God en maak gebruik van de dokter. Nu zouden we zeggen: vertrouw op God en wees ook bij de sacramenten voorzichtig op besmetting. Dat is reden dat de Kerk luistert naar de voorschriften van de staat en zijn medische deskundigen, opdat ze met des te meer geloof kan vertrouwen op God.

Geef aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt. Geef aan God wat Hem toekomt: onszelf. In de Eucharistie geeft Hij zichzelf aan ons. Vertrouwen we vooral in deze tijd op Hem door onze voorzichtigheid zonder angst. Dan zal datgene gebeuren wat in Gods hand ligt.